

Svrab (*Scabies*)

Autor: Tomáš Holúbek

Výskyt

Je rozšířen po celém světě. Šíří se hlavně v kolektivech, kde žijí lidé v těsném kontaktu. Podle odhadů je na celém světě postiženo svrabem okolo 300 miliónů lidí (4,5%). Zajímavostí je, že dochází zde k cyklickým zvýšením počtu onemocnění každých 15 let. Příčina tohoto jevu je však nejasná, neboť nemůže korelovat s úrovní sociálních a hygienických podmínek. V České republice bylo v roce 1993 zaznamenáno 134 případů na 100 000 obyvatel (0,13%). V roce 2005 to bylo už jen 32 případů na 100 000 obyvatel (0,032%) a přitom se stále jedné o nečastější parazitární onemocnění.

Epidemiologie

Svrab patří mezi tři nejčastější onemocnění kůže u dětí. Původcem svrabu je mikroskopický roztoč o velikosti 0,5 mm, který se jmenuje zákožka svrabová (*Sarcoptes scabiei*).

Obr. 1 – zákožka svrabová 1

Obr. 2 – zákožka svrabová 2

http://img5.rajce.idnes.cz/d0503/7/7806/7806088_d437df4232da27c9ab88cdb132176337/images/Zakozka_svrabova.jpg?ver=2

http://i.idnes.cz/13/023/cl6/NEH4982f3_svrab.jpg

Samičky lezou po kůži, během několika minut se do ní zavrtávají a ve spodních vrstvách kůže si razí chodbičky, ve kterých každý den kladou 1 až 2 vajíčka. Z nich se líhnou larvy, které žijí na povrchu těla. Z larev se během 18 až 23 dnů vyvinou nové samičky, které se opět zavrtávají nebo se mohou přenést na dalšího hostitele. Délka života jedné zákožky je až 5 týdnů a za tu dobu stačí naklást 40 až

50 vajíček. V příznivých podmínkách se během několika měsíců může vyvinout z jedné zákožky až několik set dalších. Zákožky vydrží bez lidského hostitele jeden či dva dny a to pouze ve vlhkém prostředí, jelikož sucho a přímý sluneční svit zákožky ničí, stejně jako teploty pod bodem mrazu.

Hlavní příznaky

Nemoc se projeví až 4 či 6 týdnů po nakažení, ale po opakované nákaze již za 24 hodin. Svrab se vyznačuje především svěděním a vznikem vyrážky na kůži a to nejčastěji mezi prsty, v oblasti genitálií, na prsou nebo hýždích, avšak téměř nikdy na obličeji a hlavě.

Obr. 3 – kožní vyrážka 1

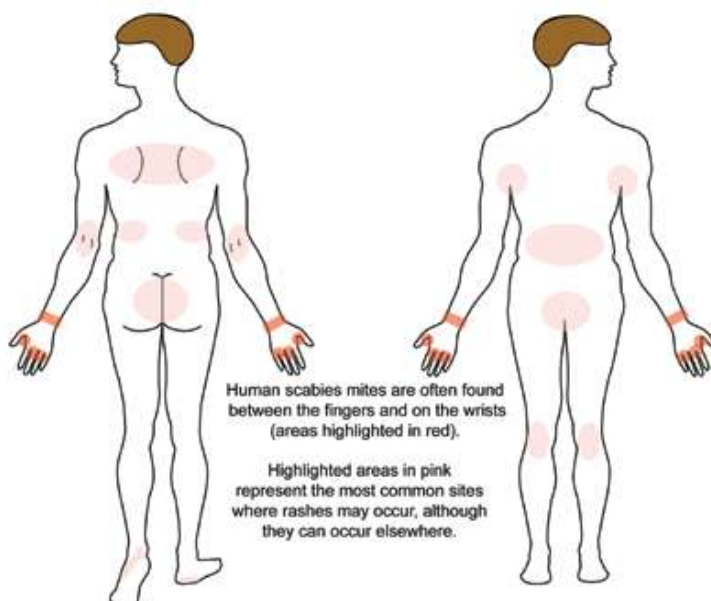
Obr. 4 – kožní vyrážka 2

http://media.novinky.cz/090/360904-top_foto1-5ztug.jpg?1361885404

http://media.novinky.cz/167/141677-top_foto2-rnbz2.jpg?1357300020

Obr. 5 – výskyt vyrážky na lidském těle

http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/b/b6/Sites_of_scabies.png

Vyrážka je narůžovělá až naředlá díky chodbičkám a objevují se pupínky. V oblasti poraněné škrábáním se objevují strupy, rozškrábané rány mohou začít hnisat. Svrab u starších, u lidí s oslabenou imunitou či u lidí s nádorovým onemocněním má zvláštní formu. Vyskytují se zde silné krusty bez svědění, které mohou obsahovat až 100 vajíček.

Vyšetření

Schopno vyhodnotit pouhým okem dle typických vyrážek a chodbiček. Laboratorní vyšetření zahrnuje odebrání malých vzorků kůže z míst, kde sídlí zákožky a prohlížení pod mikroskopem.

Léčba

Zahrnuje zneškodnění parazitů, zhojení kožních lézí a dále a zavedení hygienických opatření, aby se zamezilo dalšímu šíření. Samotné zneškodnění a zhojení zahrnuje různé kožní masti s účinnou látkou, která je schopna zahubit všechny parazity. Většinou se jedná o síru, lindan či permethrin. Tyto masti se aplikují 1 za 24 hodin a průběhu 3 dnů. Proto, aby léčba byla úspěšná, je nutno dodržovat zásady zevní léčby. Mažeme po koupeli na celé tělo, avšak důkladně osušené. Každý den je nutné měnit spodní a ložní prádlo, to vyprat při teplotě minimálně 60° C, žehlit a 3 dny nepoužívat. Ostatní prádlo či obuv nepoužívat alespoň 5 dní.

Komplikace

Nemoc je v podstatě dobře léčitelná, nemá klasické komplikace.

Praktické rady pro pacienta

Udržovat vysoký hygienický standard nejen u sebe, ale u celé rodiny, neboť při onemocnění jednoho člena rodiny často dochází k nakažení ostatních.

Zdroje

1. <http://nemoci.vitalion.cz/svrab/>
2. <http://cs.wikipedia.org/wiki/Svrab>
3. <http://priznaky.online-clanky.cz/svrab-scabies-priznaky-lecba/>
4. <http://nemoci.doktorka.cz/svrab/>
5. <http://en.wikipedia.org/wiki/Scabies>